

TYAs Trendindikator

KOMPETENSBEHOV

En undersökning
om rekryterings-
behovet och andra
frågor som berör
åkerinäringen

Förarbristen ökar igen

Efter en tillbakagång under pandemin ökar åter behovet av nya lastbilsförare. 41 procent av de tillfrågade företagen planerar att nyanställa de kommande 6 månaderna, jämfört med 34 procent 2021 och 25 procent 2020. I antal handlar det om runt 3 100 lastbilsförare de kommande sex månaderna och på helåret totalt kring 6 400 förare.

Mest benägna att nyanställa är företagen i Sveriges Sydvästra och Sydöstra regioner, där 54 respektive 53 procent planerar att anställa för att möta efterfrågan på marknaden. Utvecklingen gör att TYAs långsiktiga bedömning har aktualiserats – det behövs fortfarande 50 000 nya lastbilsförare i Sverige de kommande tio åren.

Hela 55 procent av företagen uppger att det är svårt att hitta förare med rätt yrkesutbildning och erfarenhet. Samtidigt är det ingen brist på intresse från landets unga. Gymnasiets transportprogram har i dag två sökande till varje plats. TYA har länge flaggat för att det behövs fler utbildningsplatser, både på gymnasiet och vuxenutbildningen. TYA efterfrågar även fler insatser från Arbetsförmedlingen, för att möta förarbristen innan den får negativa effekter på samhället.

Det är glädjande att se att andelen kvinnor ökar i branschen. Av alla landets lastbilsförare är i dag 9 procent kvinnor, men utvecklingen pekar uppåt. Bland de lastbilsförare som nyrekryterats de senaste tolv månaderna är 17 procent kvinnor, vilket är den högsta uppmätta siffran sen TYA började med sin undersökning 2007. En region som sticker ut i rapporten är Nedre norra som lyckades attrahera hela 39 procent kvinnliga förare förra året. Där finns också högst andel kvinnliga förare totalt med 14 procent.

Motsvarande trend ser vi också i gymnasieskolan. Enligt årets Skolledarrapport är nu andelen tjejer på transportutbildningen 33 procent, det vill säga runt var tredje elev. En otroligt viktig utveckling i vår bransch.

Stort tack till alla anslutna företag som svarat på vår enkät.

Lena Törnstrand
Projektledare

TYA – Transportfackens Yrkes-
och Arbetsmiljönämnd

Adress: Sundbybergsvägen 1,
Box 1826, 171 26 Solna.

Tel: 08-734 52 00. Fax: 08-734 52 02.
E-post: info@tya.se. www.tya.se

Innehållsförteckning

Kvinnorna i branschen	3
Stora variationer mellan regionerna	3
Rekrytering sex månader framåt	4
Rekrytering tolv månader bakåt	5
Rekryteringsproblem	6
Rekrytering av nyutbildade	7
Regionindelning	7
3 frågor till Jim Sandelin, Convexa	7

OM STATISTIKEN

Uppgifter om rekrytering och utbildning är insamlade från ett urval av de knappt 4 400 åkerier som är medlemmar i (eller enhetsanslutna till) Biltrafikens Arbetsgivarförbund, BA, eller i miljöföretagen. Urvalet omfattade 2 000 företag, varav 928 svarade på enkäten. Utifrån de inkomna svaren har samtliga BA-företags erfarenheter kring rekrytering och utbildning skattats och resultatet utgör underlaget för redovisningen i rapporten.

Siffror i () refererar till 2021 års undersökning.

Datainsamlingen avseende 2022 års undersökning har genomförts under mitten av mars till och med slutet av maj 2022.

TYA samarbetar i detta projekt med Statisticon AB, www.statisticon.se

Kvinnorna i branschen

Andelen kvinnor som kör lastbil är enligt årets rapport 9 (8) procent. Av de som anställdes förra året var hela 17 (16) procent kvinnor. Det är stor skillnad mellan regionernas rekrytering av kvinnor, men en region som sticker ut är Nedre norra. Där har företagen lyckats attrahera hela 39 (24) procent kvinnliga förare. I Nedre norra finns också högst andel kvinnliga förare totalt med 14 (16) procent.

Stora variationer mellan regionerna

Behovet av att rekrytera är störst i Sydvästra och Sydöstra regionerna, där 54 respektive 53 procent av åkerierna planerar att nyanställa. I andra änden av skalan hamnar region Nedre norra och Övre mellan där 15 respektive 36 procent av företagen planerar nyanställningar.

När det gäller uppsägningar uppger totalt 5 procent av åkerierna att de troligen kommer att säga upp minst en förare, mot 2 procent förra året. Det är dock stora variationer mellan regionerna. Här sticker Nedre norra och Östra regionerna ut där 13 procent respektive 10 procent uppger att de troligen kommer att säga upp förare under de närmaste månaderna.

55 procent av företagen uppger att de haft problem med att rekrytera förare de senaste tolv månaderna, och uppger att det främst är svårt att hitta förare med rätt yrkesutbildning och rätt yrkeserfarenhet.

Störst problem har Sydöstra regionen haft där hela 75 procent av åkerierna uppger att de haft svårt att rekrytera förare.

Vi står inför enorma investeringar i infrastruktur vilket kommer att kräva mängder av kompetenta medarbetare, och ytterligare försvåra rekryteringen på en redan ansträngd marknad.

Fritextsvar, åkare i Norrbotten

- Kommer troligen anställa under de närmaste månaderna.
- Kommer troligen säga upp under de närmaste månaderna.

Övre norra

+ 49% (36%)
- 0% (8%)

Nedre norra

+ 15% (23%)
- 13% (1%)

Övre mellan

+ 36% (21%)
- 3% (2%)

Östra

+ 44% (48%)
- 10% (1%)

Mellersta

+ 37% (35%)
- 5% (2%)

Sydvästra

+ 54% (35%)
- 1% (1%)

Sydöstra

+ 53% (43%)
- 1% (2%)

Södra

+ 38% (25%)
- 3% (2%)

Fakta från undersökningen:

41%

av företagen behöver anställa lastbilsförare inom sex månader, totalt **3 066 personer**

5%

av företagen behöver säga upp lastbilsförare inom sex månader, totalt **216 personer**

54%

av företagen har rekryterat lastbilsförare under de senaste 12 månaderna, totalt **6 361 personer**

17%

av de nyanställda är kvinnor, totalt **1 169 personer**

33%

av de nyanställda har mindre än ett års erfarenhet

Rekrytering sex månader framåt

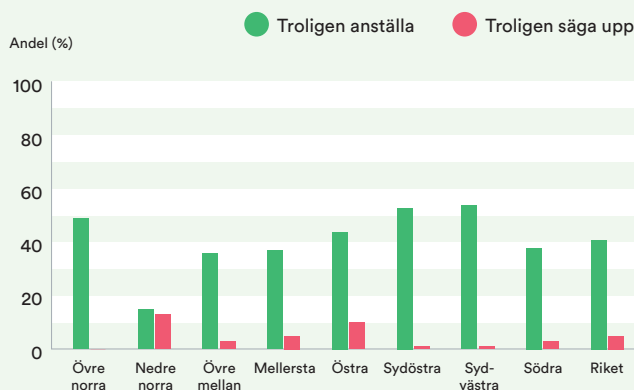
41 procent av de tillfrågade åkeriföretagen bedömer att de kommer att anställa under de kommande sex månaderna. I antal handlar det om 3 066 lastbilsförare.

Det är en ordentlig ökning jämfört med 2021 då 34 procent av företagen uppgav att de planerade att anställa, men ännu tydligare blir ökningen när man jämför

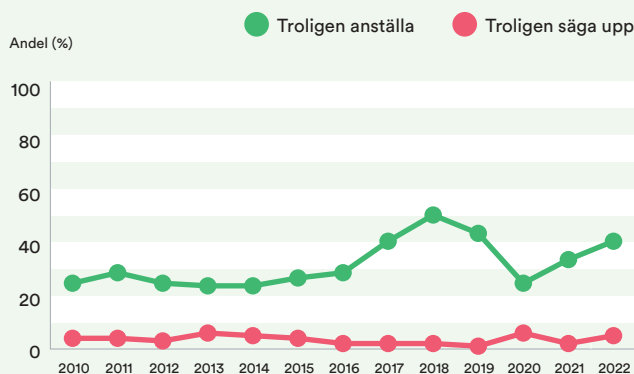
med pandemiåret 2020 då endast 25 procent hade behov av att nyanställa.

5 procent av företagen bedömer att de kommer att behöva säga upp förare de kommande sex månaderna, vilket är en liten ökning jämfört med 2021 då siffran var 2 procent.

Andel företag som troligen kommer att anställa och andel som troligen kommer att säga upp förare.

Bedömning av behovet av lastbilsförare under de närmaste sex månaderna. Andel företag som troligen kommer att anställa och andel som troligen kommer att säga upp förare, riket 2010–2022.

54%

Av företagen i region Sydvästra behöver anställa lastbilsförare under de kommande sex månaderna

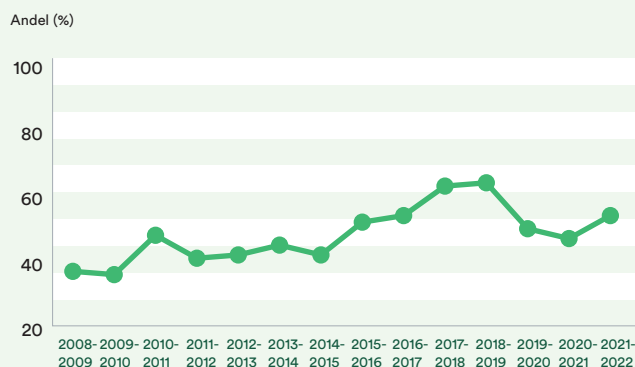
Rekrytering tolv månader bakåt

54 procent av företagen har rekryterat lastbilsförare under de senaste 12 månaderna, vilket är en ökning med 7 procent från föregående mätning.

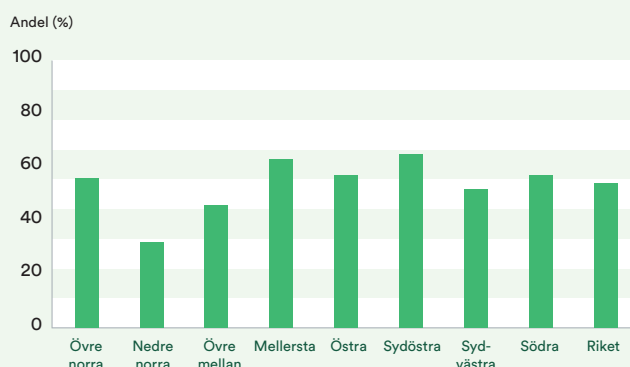
Totalt rekryterades 6 806 personer,
5 638 män och 1 169 kvinnor.

Andel företag som rekryterat lastbilsförare under det senaste året (2008/09–2021/22).

Andel företag som rekryterat lastbilsförare under det senaste året, efter region.

Hur många lastbilsförare anställdes under de senaste 12 månaderna?

	Män	Kvinnor	Totalt
Övre norra	623	113	735
Nedre norra	242	154	396
Övre mellan	304	51	355
Mellersta	775	154	928
Östra	1 007	157	1 164
Sydöstra	506	112	618
Sydvästra	1 193	232	1 424
Södra	989	198	1 186
Riket	5 638	1 169	6 806

Rekryteringsproblem

Totalt hade 55 procent av företagen någon gång under de senaste 12 månaderna problem med att rekrytera lastbilsförare, jämfört med 54 procent 2020. Det vanligaste problemet var att hitta någon med rätt yrkeserfarenhet vilket 45 procent uppgav. Även att hitta förare med rätt yrkesutbildning har visat sig svårt enligt 32 procent.

Andel företag per region som någon gång under de senaste 12 månaderna haft problem att rekrytera lastbilsförare.*

	Svårt att hitta förare med rätt yrkesutbildning	Svårt att hitta förare med rätt yrkeserfarenhet	Inte haft problem med att rekrytera förare	Inte haft något rekryteringsbehov	Annat skäl
Övre norra	26%	47%	23%	22%	9%
Nedre norra	36%	40%	7%	51%	12%
Övre mellan	25%	33%	12%	44%	4%
Mellersta	26%	34%	26%	33%	5%
Östra	38%	47%	17%	25%	5%
Sydöstra	48%	60%	9%	11%	11%
Sydvästra	37%	56%	5%	26%	13%
Södra	21%	40%	6%	39%	11%
Riket	32%	45%	13%	31%	9%

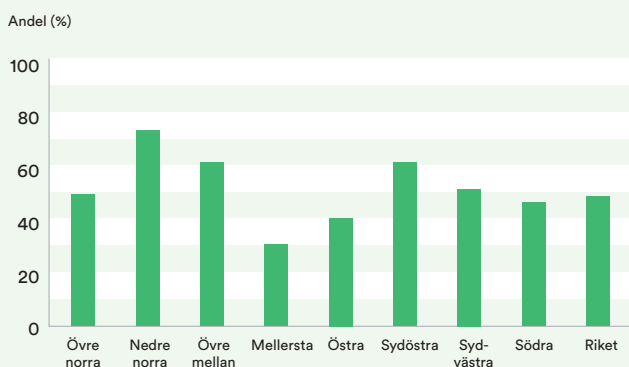
* Flervalsfråga

Rekrytering av nyutbildade

49 (47) procent av de företag som rekryterat det senaste året har anställt förare med mindre än ett års yrkeserfarenhet. Den totala andelen nyanställda förare med mindre än ett års erfarenhet är **33 (29) procent**, i antal är det **2 238 förare**. Andelen nyanställda förare med mer än ett års erfarenhet är **67 (71) procent** i antal är det **4 568** vilket ger total antal nyanställda **6 806 förare**.

- 33 procent av alla nyanställda förare hade mindre än ett års erfarenhet
- 67 procent av alla nyanställda förare hade mer än ett års erfarenhet.

Andel av dom rekryterande som anställt nyutbildade lastbilsförare.

REGIONINDELNINGEN I RAPPORTEN

- 1. Övre norra:** Norrbotten Västerbotten
- 2. Nedre norra:** Jämtland, Västernorrland
- 3. Övre mellan:** Dalarna, Gävleborg
- 4. Mellersta:** Värmland, Örebro, Östergötland
- 5. Östra:** Gotland, Stockholm, Södermanland
- 6. Sydöstra:** Blekinge, Jönköping, Kalmar, delar av Kronoberg
- 7. Sydvästra:** Halland, Västra Götaland, delar av Kronoberg
- 8. Södra:** Skåne

3 frågor till ...

... Jim Sandelin, vd Convexa
(företrädare tre åkerier i västra Sverige
med cirka 200 anställda):

1 Årets Trendindikator visar att det råder brist på förare samtidigt som många åkerier planerar att anställa den närmsta tiden. Hur ser era behov ut?

– Vi ser ljus på framtiden men märker absolut av förarbristen. När det kommer till rekrytering behöver vi just nu främst ersätta de som slutat. Vi rekryterar i nuläget inte för någon planerad utökning utan om det sker så hoppas vi att kunna få in det i vår befintliga verksamhet.

2 Hur ser ni på 2022 och det kommande året?

– I allmänhet ser vi ett behov av chaufförer som har ett bra kundbemötande och kan hantera våra bilar, vårt gods samt andra tillbehör med aktsamhet. Det finns dock en viss oro för hur konsumtion och köpkraft kommer att se ut på kort sikt samt bristen på förare. På längre sikt får man nog räkna med några utmanade år gällande kostnader, efterfrågan och även lönsamhet om man jämför med vad vi har bakom oss.

3 Vad är era förväntningar och förhoppningar inför framtiden?

– Min förhoppning är att vi kan fortsätta att växa i rätt takt och att det finns många personer som vill och är intresserade av yrket. Om det blir en fortsatt tillväxt hoppas jag att det satsas på utbildning av chaufförer och att yrket attraherar rätt personer som vill och förstår vad yrket som lastbilsförare innebär.

**Vi på TYA utvecklar anslutna företag och
medarbetare i morgondagens transportbransch.**

**Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer
hållbara arbetsmiljöer.**

**Tillsammans med våra parter och företag,
dess medarbetare samt skolor och myndigheter
arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.**